

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht: 3.12.2025, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi: abiprokurör Anna-Maria Rahamägi
Ametiasutuse nimi: Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number: 24913000130
Kuriteo kvalifikatsioon: KarS § 93¹ lg 1 - § 25 lg 2
Kahtlustatava nimi: XXX XXX (ik XXX)

Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja nr 24913000130, milles oli 30.06.2025 XXX XXXesitatud kahtlustus KarS § 93¹ lg 2 p 2 - § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, s.o korduvalt rahvusvahelise sanktsiooni ja Vabariigi Valitsuse sanktsiooni rikkumise katses.

Peale kriminaalasja toimikuga tutvumist on prokurör jõudnud järeldusele, et XXX tegevus on menetleja poolt ekslikult kvalifitseeritud KarS § 93¹ lg 2 p 2 - § 25 lg 2 järgi. KarS § 93¹ lg 2 p 2 kuriteokoosseis (KarS §-s 93¹ lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemine korduvalt) viidi KarS-i sisse alates 28.04.2025 (RT I, 17.04.2025, 1 - jõustunud 27.04.2025). XXX inkrimineeritavad teod on toimepandud 10.04.2024, 15.04.2024 ja 25.09.2024. Sellest tulenevalt ei saa XXX süüks pandavaid kuritegusid kvalifitseerida KarS § 93¹ lg 2 p 2 järgi, vaid teod tuleb kvalifitseerida KarS § 93¹ lg 1 järgi.

Seega on käesoleval ajal on kriminaaltoimikus olevate materjalide pinnalt alust XXX kahtlustada KarS § 93¹ lg 1 - § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, s.o rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud keelu rikkumises, mis seisnes alljärgnevas käitumises:

- XXX XXX, olles 04.02.2024 ja 07.02.2024 hoiatatud, et Euroopa Nõukogu 31.07.2014 määruses nr 833/2014 sätestatud sanktsioonide rikkumise korral järgneb kriminaalvastutus, saabus **10.04.2024** kell 10.00 Narva, Peterburi mnt 1 asuvasse Narva tollipunkti, Eesti Vabariigist Venemaa Föderatsiooni väljuvale suunale. Tollikontrolli käigus avastati XXX XXX kaasasolevast karbist 15,96 kg kantud rõivaid kaubakoodiga 6309. Kuna kantud rõivaste eksport Eesti Vabariigist Venemaa Föderatsiooni on vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määruse nr 833/2014 artikkel 3k lg 1 keelatud, hoiatati 10.04.2024 XXX XXX, et Euroopa Liidu Nõukogu 31.07.2014 määruses nr 833/2014 sätestatud sanktsioonide rikkumise korral järgneb kriminaalvastutus ning ta saadeti koos kantud rõivastega tagasi Eesti Vabariiki;
- olles 04.02.2024, 07.02.2024 ja 10.04.2024 hoiatatud, et Euroopa Nõukogu 31.07.2014 määruses nr 833/2014 sätestatud sanktsioonide rikkumise korral järgneb kriminaalvastutus, saabus XXX XXX **15.04.2024** kell 10.52 Narva, Peterburi mnt 1 asuvasse Narva tollipunkti, Eesti Vabariigist Venemaa Föderatsiooni väljuvale suunale. Tollikontrolli käigus avastati XXX XXX kaasasolevast reisikotist 13,35 kg kantud rõivaid kaubakoodiga 6309. Kuna kantud rõivaste eksport Eesti Vabariigist Venemaa Föderatsiooni on vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määruse nr 833/2014 artikkel 3k lg 1 keelatud, hoiatati 15.04.2024 XXX XXX, et Euroopa Liidu Nõukogu 31.07.2014 määruses nr 833/2014 sätestatud sanktsioonide

rikkumise korral järgneb kriminaalvastutus ning ta saadeti koos kantud rõivastega tagasi Eesti Vabariiki;

- olles 04.02.2024, 07.02.2024, 10.04.2024 ja 15.04.2024 hoiatatud, et Euroopa Nõukogu 31.07.2014 määruses nr 833/2014 sätestatud sanktsioonide rikkumise korral järgneb kriminaalvastutus, saabus XXX XXX **25.09.2024** kell 10.39 Narva, Peterburi mnt 1 asuvasse Narva tollipunkti, Eesti Vabariigist Venemaa Föderatsiooni väljuvale suunale. Tollikontrolli käigus avastati XXX XXX kaasasolevast kohvrast 9,4 kg erineva suurusega kantud rõivaid ja jalanõusid kaubakoodiga 6309. Kuna kantud rõivaste ja jalanõude eksport Eesti Vabariigist Venemaa Föderatsiooni on vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määruse nr 833/2014 artikkel 3k lg 1 keelatud, hoiatati 25.09.2024 XXX XXX, et Euroopa Liidu Nõukogu 31.07.2014 määruses nr 833/2014 sätestatud sanktsioonide rikkumise korral järgneb kriminaalvastutus ning tal kaasas olnud kaup, s.o 9,4kg kantud rõivaid ja jalanõud peeti Maksu- ja Tolliameti poolt kinni.

Euroopa Liidu (EL) Nõukogu 24.02.2025 määrus nr 2025/395, millega muudeti EL 31.07.2014 määrust nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas artikli 3k lg 1 kohaselt on keelatud otse või kaudselt müüa, tarnida, üle anda või eksportida Venemaa füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele või Venemaal kasutamiseks liidust või väljastpoolt liitu pärit, XXIII lisas loetletud kaupu, mis võivad aidata suurendada eelkõige Venemaa tööstussuutlikkust.

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (edaspidi RSanS) § 3 lg 1 kohaselt on rahvusvaheline sanktsioon välispoliitika meede, mille eesmärk on toetada rahu säilitamist või taastamist, rahvusvahelist julgeolekut, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet, inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse järgimist või muude Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja või Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide saavutamist. RSanS § 6 kohaselt on rahvusvahelise sanktsiooni rikkumine rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmine või keelu rikkumine. Rahvusvahelist sanktsiooni rakendav õigusakt on RSanS § 9 lg 1 tähenduses Euroopa Liidu Nõukogu määrus või Eesti Vabariigi seadus, mille alusel kohaldatakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas õigusaktis ettenähtud kohustusi ja keelde. Seega on Euroopa Liidu Nõukogu 31.07.2014 määrus nr 833/2014 ja 25.02.2025 määrus nr 2025/395, millega muudeti määrust nr 833/2014, rahvusvaheline sanktsioon.

KarS § 93¹ lg 1 kohaselt karistatakse rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmise või keelu rikkumise eest rahalise karistusega või kuni 5 aastase vangistusega.

Prokurör, olles tutvunud kriminaalasjas kogutud tõenditega, on seisukohal, et X. XXX esitatud kahtlustus on põhjendatud. Kriminaalasjas kogutud tõendid annavad aluse esitada isikule süüdistus KarS § 93¹ lg 1 - § 25 lg 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises.

Samas näeb KrMS § 202 lg 1 ette, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse otstarbekuse kaalutlustel lõpetaks. KrMS § 202 lg 7 sätestab, et kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult

rahalise karistuse, võib nimetatud paragrahvi lg-tes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada prokuratuur.

Eeltoodu tähendab, et seadusandja on jätnud võimaluse kohaldada õigusrikkuja osas teatud juhtudel ka oportuuniteediprintsiipi. See võimaldab isiku suhtes kriminaalmenetluse lõpetamist eeldusel, et isiku huvid ja avalik huvi on omavahel tasakaalus ning kriminaalrepressiooni kohaldamine ei ole tingimata vajalik. Oportuuniteediprintsiip on viidud seadusesse sisse paljuskord eesmärgiga hoida kokku alati piiratud menetluslikku ressursi, mille tingimustes ei suuda riik võrdset tähelepanu pöörata kõigile toimepandavatele õiguserikkumistele. Seetõttu tuleks menetlusökonoomika põhimõttest tulenevalt kasutada menetluslikke ressursse võimalikult ratsionaalselt ja tagada seeläbi õigushüvede võimalikult ulatuslik kaitse. Menetlusökonoomia kui oportuuniteediprintsiibi üks aspekt viitab vajadusele viia kohtueelne kriminaalmenetlus läbi võimalikult lihtsalt. Pigem tuleb igal konkreetsel juhul kaaluda, kas arvestades teo toimepanija süü suurust ning eri- ja üldpreventiivseid kaalutlusi on võimalik loobuda kriminaalmenetluse jätkamisest.

KrMS § 202 lg-st 1 tulenevalt on oportuuniteediprintsiibi kohaldamise esimeseks eelduseks asjaolu, et kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu. KarS § 4 lg 3 kohaselt on teise astme kuritegu süütegu, mille eest on nimetatud seadustikus karistusena ette nähtud tähtajaline vangistus kuni viis aastat või rahaline karistus. Käesolevas kriminaalasjas on X. XXX etteheidetav tegu kvalifitseeritav KarS § 93¹ lg 1 - § 25 lg 2 järgi, mille eest on karistusena ette nähtud rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus. Seega on tegu teise astme kuriteoga, mille toimepanemise eest ei ole nähtud ette vangistuse alammäära. Järelikult võib antud juhul kriminaalasjas menetluse lõpetada prokuratuur.

Kriminaalmenetluse lõpetamiseks KrMS § 202 alusel on vajalik tuvastada avaliku menetlushuvi puudumine. Praktikast lähtuvalt hinnatakse nimetatud kriteeriumi täidetust läbi eri- ja üldpreventiivsete kaalutluste.

Tegu, milles XXX XXX kahtlustatakse, on seadusandja poolt kehtestatud sanktsioonimäärast lähtuvalt käsitletav teise astme kuriteona. Samuti tuleb ka arvestada, et teod jäid kõik katse staadiumisse. XXX XXX ei ole kriminaal- ega väärteokorras karistatud ning tema suhtes ei ole menetluses teisi kriminaalasju. Nimetatud asjaolud viitavad kahtlustatava eelnevale õiguskuulekale elule ning eeltoodu pinnalt järeldub, et kuritegude toimepanemine ei ole kujunenud tema elustiiliks ega sagedaseks käitumismustriks. Avalik huvi käesoleva kahtlustatava menetlemise osas puudub ka kaalutlusel, et tema suhtes ei ole oodatav avalikkuse eriline usaldus. Samuti ei esine eripreventiivseid kaalutlusi, mis tingiksid vajaduse isiku karistamise järele. Puudub alus arvata, et XXX XXX jätkab kuritegude toimepanemist.

Samuti annavad prokuröri hinnangul kriminaalmenetlusele allutamise fakt, sellest tingitud vajadus osaleda kahtlustatavana menetlustoimingutel avalikkusele piisavalt mõjusa signaali, et sellistele rikkumistele järgneb riigi reaktsioon isikute põhivabadusi enim piiravate vahendite ehk kriminaalmenetluse näol. Seega on XXX XXX puhul üld- ja eripreventsiooni eesmärkide saavutamine tagatud piisaval määral.

Samuti tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise eeldusena KrMS § 202 lg-st 1 tulenevalt tuvastada, et isiku süü ei ole suur. KrMS § 202 lg 1 raames mõeldakse isiku teosüüd karistusseadustiku mõttes, s.o vaadatakse üksnes konkreetset kuritegu, mitte isikut või tema varasemat käitumist ning erinevaid preventsiioone. Seega, süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet,

tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seadusandja sätestatud karistusraame. Arvestades seadusandja seisukohta, et isikut on võimalik karistada rahalise karistusega viitab sellele, et seadusandja hinnangul ei ole sellise teo toimepanija rikkunud kaalukat kaitset vajavaid ühiskondlikke norme ning tema süü sellist tegu toime pannes võrrelduna kuritegudega, mille eest on ette nähtud raskemad karistused, on väike. Kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku käitumist hinnates on alust asuda seisukohale, et KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventiivseid eesmärke on võimalik saavutada käesoleval juhul isikut kriminaalvastutusele võtmata.

Maksu- ja Tolliameti andmete järgi on kahtlustatava aastasissetulek 2023. aastal 11 405 eurot (s.o umbes 950 eurot kuus), seega on rahaline kohustus summas 500 eurot piisavaks mõjutuseks (arvestades, et KarS § 44 alusel on rahalise karistuse vahemik miinimumpäevamäära kohaldades 300-5000 eurot). Kahtlustatav on sellise kohustusega nõustunud. KrMS § 202 alusel kriminaalmenetluse lõpetamine saab toimuda ainult kahtlustatava nõusolekul, mis tähendab ühtlasi, et isik loobub talle inkrimineeritud kuritegudes kohtulahendi taotlemisest, seega ka enda võimalikust õigeksmõistmisest. Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks.

XXX XXX on selgitatud, et kriminaalasja toimik jääb Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuuri kuni kohustuse täitmiseni. Kui XXX XXX ei täida tähtajaks talle pandud kohustust, uuendab prokurör KrMS § 202 lg 7 alusel kriminaalmenetluse.

Juhindudes KrMS §-dest 202 lg 7 ja 206, abiprokurör

m ä ä r a s :

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24913000130 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg: **XXX XXX kohustub tasuma riigituludesse 500 eurot tähtajaks 3.05.2026.**
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: tõkendit ei kohaldatud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: XXX XXX juurest tollikontrollis leitud ja ära võetud esemed (9,4 kg kantud rõivad ja jalanõud kilekotis, mis on kinnitatud tõkendiga ET0085170 ja asuvad Kaitsepolitseiametis aadressil Rahu 38, Jõhvi) tagastada KrMS § 126 lg 3 p 2 alusel XXX XXX p-s 2 määratud kohustuse täitmise järgselt.
5. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspektiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: andmeid ei kogutud.
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale XXX XXX.

(allkirjastatud digitaalselt)
Anna-Maria Rahamägi

XXX XXX kinnitusel on ta kriminaalmenetluse lõpetamise ja määratud kohustusega nõus ning on määruse ja kohustuse täitmiseks vajalikud andmed kätte saanud.

(allkirjastatud digitaalselt)

XXX XXX
kahtlustatav